

have deltaget i Fællesudvalget med det Formaal, at gøre vort yderste for, at der kunde blive tilvejebragt et Forlig, saa vi kunde komme ud af Konfliktten og komme til at genoptage det store Reformarbejde, som er paabegyndt. Vi have fra vor Side set den store Betydning, der laa i at bevare et Ministerium, der har stillet sig paa parlamentarisk Grund, et Ministerium, der loyalt har opfyldt, hvad det lovede, da det tiltraadte, at være en Mægler mellem Tingene, og det er derfor i mine Øjne højst beklageligt, at vi nu synes at fremkalde ny Tilstande, der kunne kaste os paa ny ud i den storpolitiske Strid. Den højtærede Ordfører for Flertallet her (Steffensen) nævuede, at han frygtede, at vi kunde komme i en komisk Situation, dersom vi vedtog den lille Bevilling af 2,000 Kr. til Fredsbureauet i Bern. Jeg frygter nu for, at denne komiske Situation have vi været i temmelig længe. Jeg tror om Omverdenen, som der blev talt om, jeg havde nær sagt ogsaa Omverdenen uden for dette Land, at naar den nu ser hen til, at vi lave Konflikt, lave en storpolitisk Strid, der kan have en særdeles alvorlig Udgang, paa to saa smaa og saa ubetydelige Ting som Fredsbureauet i Bern og saa de stakkels halv Snes Tusinde Kroner Rentenedsættelse, da maa Omverdenen, der ser paa dette Skuespil, saa det Indtryk, at det næsten er en komisk Situation, som danske Rigsdagsmænd tilvejebringe, og jeg tror, at dette er en stor Del af Landets Dødsattelse. Jeg skal ikke rokke ved den Fremstilling, som den ærede Ordfører gav af den Gang, der har været i Fællesudvalget, men jeg tror alligevel, at den Fremstilling, der er givet i „Berlingske Tidende“, og som det synes, den ærede Ordfører var saa ilde berørt af, dog i alt væsentlig er rigtig. Det, som har været stærkt fremhævet i Berlingske Tidende, er det gaadefulde, der har været i Landstingsflertallets Optræden, og mig forekommer det virkelig ogsaa, at der har været noget særdeles gaadefuldt deri. Det er gaadefuldt, naar dette Tings Flertal har, om jeg saa maa sige, sin egen Regering, thi Regeringen er jo særlig udgaaet fra Højre, og er jo ogsaa specielt havde jeg nær sagt, udgaaet her fra Tinget. Naar de to Faktorer, Regeringen og Flertallet i Landstinget, have haft Lejlighed til at drøfte dette Konfliktspørgsmaal gennem Fællesudvalg i over seks Uger, saa ser det noget gaadefuldt ud, at man kommer i den 11te Time med disse to Smaating og siger, at dem kan man paa ingen mulig Maade gaa ind paa, og derved vælter den Overenskomst, som det har været i høj Grad vanskeligt at faa dannet. Alle de Erfaringer,

vi have haft fra tidligere Tider, godtgøre jo dette, at Overenskomster her i Danmark tilvejebringes under mange Fødselsveer, og vi vide tillige, at, naar det gennem Ugers Arbejde endelig er lykkedes at faa en Overenskomst om flere forskellige Punkter, er det et i højeste Grad farligt Spil at rokke ved enkelte Dele af en saadan Overenskomst, fordi, naar man tager noget ud af Overenskomsten, falder den hele. Og vi, der have arbejdet for at faa en Overenskomst, beklage derfor i allerhøjeste Grad den, om jeg saa maa sige, fejtede Taktik, der har været ført, at man ikke i rette Tid har sagt, at der i disse to uhyre vigtige Punkter ligger store Principper, at man har forsømt i rette Tid at gøre det klart, og nu i den 11te Time kommer og stiller os Balget mellem enten at omkaste hele Overenskomsten og begynde forfra, eller være nødsagede til at tage en Konflikt. Ja, jeg ved meget godt, at man siger, at der ligger et saadant Princip, især Rentespørgsmaalet, i Spørgsmaalet om Rentenedsættelsen. Jeg tror nu, at naar man har en god Vilje til at lægge Principper ind i Smaating, er der snart ikke nogen som helst Smaating, man ikke kan lægge et eller andet stort Princip ned i og sige: Det er aldeles umuligt at vedtage det osv. Jeg tror, der er noget, der hedder Principrytteri, som vi Danske ere i højeste Grad udsatte for, og jeg tror, at det er dette Principrytteri, som gør, at vi komme til at tage os saa gaadefuldt og saa forunderligt ud for Omverdenen.

For Resten er det for mig ejendommeligt, at naar man nu her siger: Der ligger saadant et Princip i, at man ikke maa ned sætte Renten, saa skulle disse Principper næsten altid komme til at gaa ud over Landbostanden, thi det er jo Landbostanden, som her kunde faa en lille Ned sættelse af Prioritetsrenten. Jeg skal i Modsætning dertil minde om, at forleden Dag, da det gjaldt en Bjinteresse, da det gjaldt Ollet, da der var Tale om at give en Moderation til Olbryggerne og skenke dem 90,000 Kr., da begyndte man med at røre ved, at der var et Princip, som man dog ikke fulde bryde, men det kom man jo meget snart bort fra; og man skændte altsaa de 90,000 Kr. af Statskassen til disse Aktieselskaber omkring i vore Købstæder, som brugge halerst Ol. Men her, hvor der er Tale om at give Landbostanden en lille Eftergivelse af Renten, her bliver man pludselig principfast. Jeg tror, som sagt, at dette er Principrytteri, og jeg tror, at det var godt, om vi undertiden kunde komme bort deraf og være mere eftergivende paa den Slags Omraader.

Jeg for mit Vedkommende beklager i